

Početna Stranica > ... > Vaša Prava > Temeljna Prava > Poslovanje i Ljudska Prava > Portugal

Poslovanje i ljudska prava

Sadržaj omogućio

Portugal

Portugal

1. Koju vrstu sudske zaštite mogu dobiti u vašoj zemlji kao žrtva povrede ljudskih prava koju je počinilo poduzeće? Uključuje li ta zaštita naknadu?

Sudsku zaštitu za povredu ljudskih prava koju je počinilo poduzeće pružaju sudovi, posebno sudovi nadležni za građanska, kaznena, upravna i radna pitanja, uzimajući u obzir vrstu predmetne povrede. Zaštita se može pružiti podnošenjem tužbe ili pritužbe tijelima za kaznenu istragu ili državnom odvjetništvu (*Ministério Público*). Takvom se tužbom od branjenika može zahtijevati da nešto dostavi, učini, da se suzdrži od postupanja protivnog zakonu ili da tolerira određeni čin te da nadoknadi imovinsku ili neimovinsku štetu nastalu ponašanjem branjenika. Portugalskim kaznenim zakonom (*Código Penal*) predviđa se odgovornost pravnih osoba za određena kaznena djela i u određenim okolnostima.

Postupovnim odredbama građanskog, kaznenog, upravnog i radnog prava uređuju se postupci dobivanja nadoknade.

2. Postoje li posebna pravila za teške povrede ljudskih prava? Primjenjuju li se ta pravila na kaznena djela protiv okoliša ili ozbiljno izrabljivanje radne snage?

Ne postoji poseban skup nacionalnih pravila za teške povrede ljudskih prava. Međutim, kad je takva povreda kazneno djelo ili prekršaj, pri određivanju primjenjive kazne i njezina trajanja ili iznosa uzima se u obzir procjena ozbiljnosti te povrede. To se odnosi na kaznena djela protiv okoliša i ozbiljno izrabljivanje radne snage.

3. Žrtva sam povreda ljudskih prava zbog aktivnosti europske transnacionalne korporacije koja je počinjena izvan Europske unije. Imam li pristup sudovima u vašoj zemlji ako nisam građanin EU-a ili ne živim u EU-u? Koji su uvjeti za podnošenje zahtjeva zbog povrede mojih prava? Gdje mogu pronaći više informacija?

Prema građanskom pravu primjenjuju se pravila iz Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (poznata kao „preinaka Uredbe Bruxelles I.”) i iz Konvencije iz Lugana.

Na temelju Uredbe (EU) br. 1215/2012 osobe s domicilom u državi članici, bez obzira na njihovo državljanstvo, tuže se pred sudovima te države članice, a smatra se da trgovačko društvo ili druga pravna osoba ima domicil u mjestu gdje ima svoje statutarno sjedište, središnju upravu ili glavno mjesto poslovanja. Pritom su predviđena posebna pravila o nadležnosti u određenim stvarima, posebno u stvarima povezanim s deliktima ili kvazideliktima, za koje je nadležan sud mjesta u kojem je nastala ili može nastati štetna radnja. U Konvenciji o nadležnosti te priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (Konvenciji iz Lugana) propisana su identična pravila.

Ako trgovačko društvo nema domicil u Europskoj uniji ili u državi koja je članica Konvencije iz Lugana, međunarodna nadležnost portugalskih sudova može proizaći iz postupovnih odredbi portugalskog građanskog prava. To je primjerice slučaj kad se pravo na koje se poziva ne može provesti na drugi način nego tužbom pokrenutom pred portugalskim sudom (na primjer zato što zbog kombinacije pravila o međunarodnoj nadležnosti različitih zemalja ne postoji sud nadležan za odlučivanje u tom sporu) ili kad je podnositelju pritužbe vrlo teško pokrenuti tužbu u inozemstvu i postoji važan osobni ili stvarni povezujući čimbenik između predmeta spora i portugalskog pravnog sustava.

Prema kaznenom pravu primjenjuju se pravila o nadležnosti koja proizlaze iz Kaznenog zakona. Stoga, osim ako postoji međunarodni ugovor ili konvencija u kojoj se propisuje suprotno, u pravilu vrijedi da se portugalsko kazneno pravo primjenjuje na djela počinjena na državnom području Portugala, bez obzira na državljanstvo počinitelja, ili na portugalskim plovilima ili u portugalskim zrakoplovima. Međutim, osim ako postoji međunarodni ugovor ili konvencija u kojoj se propisuje suprotno, portugalsko kazneno pravo može se primjenjivati na djela počinjena izvan državnog područja u određenim okolnostima ili na određena kaznena djela. Kad je riječ o kaznenim djelima počinjenima izvan državnog područja koja uključuju pravne osobe, portugalsko pravo primjenjuje se samo kad je djelo počinila pravna osoba sa statutarnim sjedištem na državnom području Portugala ili kad je djelo počinjeno na njezinu štetu, bez obzira na to je li žrtva građanin EU-a ili živi u EU-u.

4. Mogu li pučki pravobranitelji, tijela za ravnopravnost ili nacionalne institucije za ljudska prava pružiti potporu žrtvama povreda ljudskih prava koje su počinile europske transnacionalne korporacije izvan Europske unije? Mogu li ta tijela istražiti moj predmet ako nisam građanin EU-a ili ne živim u EU-u? Postoje li u vašoj zemlji druge javne službe (kao što je inspektorat rada ili inspektorat za zaštitu okoliša) koje mogu istražiti moj predmet? Gdje mogu pronaći informacije o svojim pravima?

Intervencija pučkog pravobranitelja, tijela za ravnopravnost (Komisija za ravnopravnost u radu i zapošljavanju (*Comissão para a Igualdade no Trabalho e no Emprego* - CITE) i Komisija za državljanstvo i rodnu ravnopravnost (*Comissão para a Cidadania e Igualdade de Género* - CIG)), [inspektorata rada](#) i [inspektorata za zaštitu okoliša](#) u istragama ograničena je na povrede nacionalnih zakona na državnom području Portugala. Činjenica da žrtva povrede ljudskih prava koje je počinilo europsko transnacionalno trgovačko društvo izvan Europske unije (EU) nije građanin Unije ili ne živi u EU-u nije relevantna za intervenciju tih tijela.

5. Određuje li vaša zemlja europskim transnacionalnim korporacijama obvezu uvođenja mehanizama za podnošenje pritužbi ili usluga mirenja za povrede koje su posljedica njihovih poslovnih aktivnosti? Primjenjuju li se te obveze i na povrede koje su nastupile izvan Europske unije? Tko je nadležan za praćenje tih aktivnosti u vašoj zemlji? Postoje li javna izvješća s informacijama o funkcioniranju tih sustava?

Ne postoji zakonska obveza za takva izvješća. Unatoč tomu u okviru Smjernica OECD-a za multinacionalna poduzeća, nacionalna kontaktna točka (NCP) za te smjernice, kojom koordiniraju Glavna uprava za ekonomske djelatnosti (*Direção-Geral das Atividades Económicas* - DGAE) i portugalska Agencija za ulaganja i vanjsku trgovinu (*Agência para o Investimento e Comércio Externo de Portugal* - AICEP Portugal Global), pruža platformu za (izvansudsko) mirenje i posredovanje u rješavanju pritužbi protiv trgovačkih društava u pogledu navodne neusklađenosti sa Smjericama. Stoga svaki pojedinac ili organizacija koji smatraju da radnje ili aktivnosti multinacionalnog poduzeća nisu u skladu sa Smjericama mogu podnijeti službenu pritužbu nacionalnoj kontaktnoj točki u jednoj od zemalja u kojima to poduzeće posluje. Dodatne informacije dostupne su [ovdje](#), uključujući godišnja izvješća nacionalnih kontaktnih točaka o provedbi Smjernica OECD-a.

6. Imam li posebna prava ako sam ranjiva žrtva koja traži zaštitu zbog povrede ljudskih prava koju je počinilo poduzeće? Imam li pristup pravnoj pomoći i pod kojim uvjetima? Koje će troškove pravna pomoć pokriti? Imam li pristup pravnoj pomoći pod istim uvjetima ako nisam građanin EU-a ili ne živim u EU-u?

U skladu s člankom 67-A Zakona o kaznenom postupku (*Código de Processo Penal*):

a) „žrtva” znači:

i. fizička osoba koja je pretrpjela štetu, među ostalim tjelesnu, psihološku, emocionalnu ili neimovinsku ili imovinsku štetu, neposredno uzrokovanu činom ili propustom kojim je došlo do počinjenja kaznenog djela

ii. članovi obitelji osobe čija je smrt izravno uzrokovana kaznenim djelom i koji su pretrpjeli štetu kao posljedicu smrti te osobe

b) „osobito ranjiva žrtva” znači žrtva koja je osobito ranjiva, među ostalim zbog svoje dobi, zdravstvenog stanja ili invaliditeta, kao i činjenice da su vrsta, razina i trajanje viktimizacije uzrokovali štetu s ozbiljnim posljedicama za njezinu psihološku dobrobit ili uvjete za njezinu socijalnu integraciju

c) „članovi obitelji” znači bračni drug žrtve ili osoba koja živi u izvanbračnoj zajednici sa žrtvom, izravni srodnici žrtve, njezina braća i sestre te osobe koje financijski ovise o žrtvi

d) „dijete” znači svaka osoba mlađa od 18 godina.

Među pravima iz Statuta o žrtvi, koji je odobren Zakonom br. 130/2015 od 4. rujna 2015., nalazi se pravna pomoć, čiji je pravni okvir utvrđen u Zakonu br. 34/2004 od 29. srpnja 2004. Informacije o pravnoj pomoći potražite na relevantnoj [internetskoj stranici](#) europskog portala e-pravosuđe.

■ Posljednji put ažurirano: 28/05/2025

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.